

dr Przemysław Zaleski, ekspert w obszarze sektora energetycznego. Bierze aktywny udział w pracach wielu organizacji branżowych. Ekspert Parlamentarnego Zespołu ds. Energetyki, podkomisji stałej ds. energetyki przy Komisji Gospodarki Sejmu RP. Członek PTPiREE, TOE, ekspert w międzynarodowym stowarzyszeniu branżowym Eurelectric (Energy Policy & Generation Committee) z siedzibą w Brukseli.

W 2010 objął funkcję wiceprzewodniczącego Społecznej Rady Narodowego Programu Redukcji Emisji oraz Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej utworzonej przez Wicepremiera, Ministra Gospodarki. Od 2011 ekspert przy komisji realizującej Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa Narodowego w Biurze Bezpieczeństwa Narodowego w obszarze energetyki. Prowadzi blog poświęcony bezpieczeństwu energetycznemu.

Gazowa niezależność już w 2018 r.?

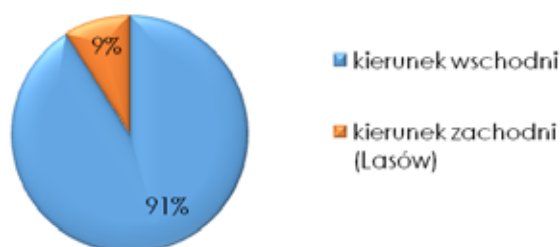
W marcu 2011 r. polski gazowy operator przesyłowy, czyli Spółka GAZ - SYSTEM podpisała z konsorcjum banków (ING, Nordea, Pekao SA, Millennium i BRE Bank) umowę na wykup obligacji o wartości 1,7 mld zł. Był to pierwszy krok do uruchomienia planów szybkiego rozwoju linii przesyłowych pozwalających na import gazu z wielu kierunków. Całość inwestycji pochłonie 8 mld¹ zł, a reszta funduszy będzie pochodzić ze środków własnych GAZ - SYSTEMu (3,6 mld zł), dofinansowania unijnego (1,7 mld zł) oraz pożyczek z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Pomimo obaw w połowie października 2014 r. Komisja Europejska potwierdziła zasadność pomocy publicznej dla nowych inwestycji Spółki.² Według planów, w ciągu kilku najbliższych lat, sieć gazociągów zwiększy się o tysiąc kilometrów, w kierunku po-

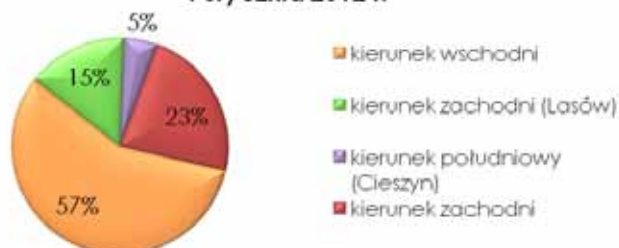
łudniowo-zachodnim, centralnym oraz północno-zachodnim, aby połączyć terminal LNG w Świnoujściu z systemem czeskim. Docelowo korytarz gazowy Północ-Południe będzie się łączył z chorwacką Adrią. Projekt wspiera KE, która realizuje cel polityczny, jakim jest

likwidacja tzw. wysp energetycznych, czyli sieci izolowanych od zachodnio-europejskiego systemu gazowego. Pierwsze inwestycje mają się zakończyć w 2015 r., tak aby były gotowe na uruchomienie terminala LNG w Świnoujściu. Następnie drugi etap inwestycji

1 stycznia 2011 r.

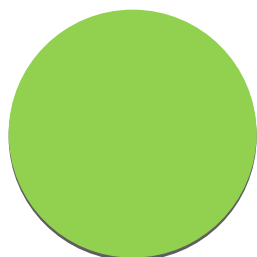
1 stycznia 2012 r.

1 stycznia 2015 r.

1 stycznia 2018 r.

- Lasów,
- Czechy (Cieszyn),
- LNG,
- Czechy Hat/Słowacja,
- kierunek zachodni, (Mallnow rewers fizyczny),
- kierunek wschodni.

zakłada połączenie z system litewskim i słowackim.

Patrząc na plan rozwoju z punktu widzenia niezależności energetycznej - wygląda to bardzo dobrze. Przypomnijmy, że w 2011 r. możliwości importu gazu z kierunku innego niż wschodni stanowiły 9%. Obecnie nawet 43% importu gazu łącznie, może pochodzić z kierunku zachodniego oraz południowego. Etapy budowania niezależności gazowej są przedstawione na - rys. 1 (źródło: GAZ-SYSTEM)³.

Według doniesień prasowych i prezentowanych przez reprezentantów Spółki materiałów, można stwierdzić, że realizuje ona swój plan zgodnie z harmonogramem. Zakończone są prace analityczne rozbudowy połączenia Polska-Czechy oraz Polska-Słowacja i przygotowywane są studia wykonalności. Partnerzy z Węgier i Słowacji poinformowali Spółkę, że realizacja inwestycji po ich stronie nie jest zagrożona. Zakończony plan rozbudowy gazociągów ma przecinać Polskę od terminala w Świnoujściu w kierunku południowym i zachodnim (ujęcie graficzne na rys. 2).

Gazprom, obserwując polskie plany wcześniej czy później będzie grał na cenę gazu, chcąc zachować swój dotychczasowy rynek zbytu. Na razie budowa systemów przesyłowych to tylko jeden element, który daje przede wszystkim możliwości dywersyfikacji tego surowca. Dla Gazpromu oznacza to sygnał - biorąc pod uwagę rewolucję tąpkową w Europie, którą próbuje zablokować poprzez różne działania - spowodowania obniżki cen. Według ekspertów zajmujących się rynkiem gazu, renegocjacja umów gazowych w 2012 r. wcale nie była spowodowana spadkiem cen ropy naftowej na światowych rynkach, ale właśnie strachem przed potencjalnymi efektami z odwiertów gazu tąpkowego i możliwościami eksportowymi poprzez budowany właśnie terminal w Polsce oraz w Kłajpedzie.

Dodać do tego trzeba kłopoty Gazpromu zarówno wewnętrzne z nowymi silnymi graczami, tj. koncernami Nova-

Rys. 1. Etapy budowania niezależności gazowej w Polsce

- Idea Korytarza Północ – Południe
- Planowany gazociąg Nabucco
- Analizowane połączenie Polska-Litwa
- Analizowane połączenie Polska-Słowacja
- Terminal LNG w Świnoujściu
- Terminal LNG ADRIA
- Analizowane połączenie BALTIC PIPE

Rys. 2. Zakończony plan rozbudowy gazociągów ma przecinać Polskę od terminala w Świnoujściu w kierunku południowym i zachodnim
Źródło: prezentacja Spółki GAZ - SYSTEM

tek oraz Rosneft, które mają monopol na rynkach azjatyckich i problemami z Komisją Europejską, która 4 września 2012 r. wszczęła postępowanie wyjaśniające wobec Gazpromu. Sprawa jest głośna i traktowana w UE poważnie, co widać po słowach Unijnego Komisarza ds. konkurencji Joaquín Almunia, który poinformował na początku października br.⁴, że: „(...)postępowanie weszło w fazę przygotowania do postawienia zarzutów rosyjskiemu koncernowi oraz, że KE nie zamierza ustąpić(...)”.

Wnioski

Proces obserwowany jest przez media, a dotyczy dwóch istotnych aspektów. Po pierwsze odmowy dostępu do swoich sieci przesyłowych innym dostawcom gazu oraz zapisów w umowach oferowanych przez koncern do klientów w Europie. Przede wszystkim nie podobają się zapisy o tzw. klauzulę przeznaczenia (*ang. destination clause*), która zakazuje odsprzedaży surowca przez nabywcę oraz bolesna zwłaszcza dla krajów z Europy środkowej klauzula tzw. take or pay (bierz i płać) niezależnie od zużycia. Dodając do tego, że z budowanych terminali w Europie może wkrótce popłynąć gaz łupkowy z USA, należy oczekiwać, iż Gazprom pomimo swej potęgi będzie musiał przemyśleć swoją politykę cenową. □

Literatura

- 1) <http://www.rynekinfrastruktury.pl/artukul/34/1/chadam-w-2018-peln-niezaloznosc-gazowa.html>
- 2) <http://www.gaz-system.pl/centrum-prasowe/aktualnosc/informacja/artukul/201729/>
- 3) Źródło: Prezentacja Spółki GAZ - SYSTEM pt: Plany w zakresie rozbudowy i modernizacji sieci przesyłowej w Polsce, Rafał Wittman, Warszawa, Konferencja PAR, 11 kwietnia 2013 r.
- 4) <http://www.ekonomia.rp.pl/artukul/1053919.html>